

INBJUDAN Lärprojekt

REGIONAL FYSISK PLANERING

Den fysiska planeringen blir en allt viktigare del i regionernas tillväxtarbete. Samspelet mellan lokal och regional nivå är en nyckelfråga – det finns därför behov av att fördjupa kunskapen om kopplingen mellan det regionala tillväxtarbetet och kommunernas översiktsplanering.

Reglab bjuder in medlemmar och partner till ett lärprojekt under 2014. Syftet är att stärka regionernas kapacitet att arbeta med fysisk planering och sampelet mellan de inblandade aktörerna – på lokal, regional och nationell nivå. Lärprojektet är ett samarbete med Tillväxtverket och Boverket.

Sista anmälningsdag är den 15 april.

Bakgrund. Det finns ett stort intresse för att stärka samspelet mellan den lokala fysiska planeringen och det regionala tillväxtarbetet. Under 2012 genomförde Reglab seminarieriet *Fysisk planering*, för att skapa en gemensam grund hos Reglabs medlemmar i dessa frågor. Nu finns ett behov av att gå vidare och fördjupa kunskaperna ytterligare.

En stor del av ansvaret för samhällsplaneringen och offentlig service vilar i dag på kommuner, medan det regionala tillväxtarbetet är regionernas ansvar. För att öka den regionala konkurrens- och attraktionskraften behöver planer och strategier på lokal, regional och nationell nivå samspela och förstärka varandra.

Det finns i dag brister i samspelet mellan kommunernas översiktsplanering och det regionala tillväxtarbetet. Många översiktsplaner redovisar enbart planeringsaspekter och saknar ett tydligt strategiskt utvecklingsperspektiv. Den regionala utmaningen handlar om att utveckla en fysisk dimension i det regionala tillväxtarbetet, tydliggöra sambanden mellan infrastrukturplanering, bostadsmarknad, arbetsmarknad och kollektivtrafikplanering.

Genom att sätta den regionala utvecklingen i ett geografisk/rumsligt sammanhang, kan förståelsen för kommunernas roll i regionen underlättas och en gemensam syn på kommunernas och regionens utvecklingsförutsättningar skapas. Med en geografisk koppling blir de regionala målen också konkretare och lättare att beakta i den kommunala planeringen.

För att lyckas handlar det inte bara om att få olika nivåer att samspela utan också om att olika typer av kompetenser (fysiska planerare, infrastrukturstrategier och näringslivsutvecklare/tillväxtstrategier mm) behöver mötas.

Under 2014 genomför Reglab därför ett läroprojekt om *Regional fysisk planering*, i samarbete med Tillväxtverkets och Boverkets gemensamma program *Samhällsplanering för näringslivsutveckling*.

Ett angeläget utvecklingsområde

Inom den regionala tillväxtpolitiken finns det en uttalad ambition att öka samspelet mellan den kommunala fysiska planeringen och det regionala tillväxtarbetet.

Det kommer till uttryck både i förordningen om regionalt tillväxtarbete och i de senaste årens inriktning för politikområdet. Samtidigt kräver Plan- och bygglagen att de översiktsplaner som utarbetas ska ha en mer strategisk ansats, som omfattar ett bredare förhållningssätt än enbart den direkta fysiska planeringen, samt att kommunerna i sin översiktplanering ska beakta regionala och nationella mål.

Den ökade fokuseringen på dessa frågor från regeringens sida har också visat sig i olika uppdrag till regional och nationell nivå. Regionerna har uppdraget att rapportera till Boverket hur det ömsesidiga sambandet mellan det regionala tillväxtarbetet och kommunernas översiktplanering utvecklats. Nationella myndigheter har fått flera uppdrag inom området:

- Tillväxtanalys fick 2012 uppdraget att identifiera utvecklingsbehov för en ökad samverkan mellan de regionala utvecklingsprogrammen och kommunernas översiktsplaner.
- Boverket och Tillväxtverket driver 2013-2015, på uppdrag av regeringen, ett gemensamt program för stärkt samspel mellan fysisk planering och näringslivsutveckling på lokal och regional nivå.
- Boverket ska analysera och sammanställa regionernas rapporteringar och rapportera till regeringskansliet.

Varför. Målet för Reglabs lärprojekt är att öka regionernas förmåga att använda den fysiska planeringen som ett strategiskt utvecklingsredskap och att utveckla samspelet mellan regioner, kommuner och andra aktörer.

Vem. Målgrupp är regionala utvecklare som arbetar med den fysiska planeringen och infrastruktur, tillväxtfrågor och RUP/RUS, men också samarbetspartner på kommuner och Länsstyrelse, liksom representanter för berörda myndigheter och Reglab-partner. Reglabs medlemmar och partner kan delta med 1-3 personer i projektet.

Hur. Lärprojektet syftar till gemensamt lärande, erfarenhetsutbyte och inspiration. Gruppen träffas vid fyra tillfällen, där olika typer av inslag varvas:

- Svenska och internationella exempel.
- Kunskapsinput från experter och aktuell forskning.
- Erfarenhetsutbyte mellan deltagarna.
- Demonstration av aktuella verktyg, t ex inom visualisering.
- Fördjupningsuppgifter som rör den egna regionen.

Deltagarna förväntas delta vid de gemensamma mötena, men också arbeta på hemmaplan mellan träffarna. För att få ut så mycket som möjligt av lärprojektet, rekommenderar vi att de regionala deltagarna har en regelbunden kontakt med sina kommuner under arbetets gång.

Projektet leds enligt Reglab-modell av en innehållsledare, Charlotta Fredriksson, WSP, med särskilt ansvar för sakinnehållet och en processledare, Stig-Roland Rask, med ansvar för lärprocessen. De ansvarar tillsammans med deltagarna för att lägga upp arbetet.

All information och dokumentation samlas på projektets webbplats:
<http://www.reglab.se/fysiskplanering>

Programmet

Vi träffas i fyra workshopar under 2014. Varje träff fokuserar ett aktuellt tema. Det preliminära programmet ser ut så här, men innehållet kan komma att förändras:

● Workshop 1. Regionerna och den fysiska planeringen

- Det ökade behovet av regional fysisk planering
- Nuläget i regionerna: Så långt har vi kommit
- Det nationella perspektivet: Tillväxtverket, Boverket
- Arbetet med de kommunala översiktsplanerna – regionala exempel

Datum: 3-4 juni, lunch-lunch, Stockholm.

● Workshop 2. Effektiva processer – roller och mandat

- Hur skapar man en bra dialog med kommunerna?
- Samhandling eller låsta positioner? Den regional-nationella dialogen
- Forum-arena-court-modellen – ett prövat verktyg
- Forskarinspel och regionala exempel

Datum: 3 september, heldag. *Obs! Ändrat datum*

● Workshop 3. Visualisering och verktyg

- Behovet av strukturbilder
- Hur använder vi verktygen bäst?
- Exempel på visualiseringsverktyg
- Regionala och kommunala exempel

Datum: 15 oktober, heldag.

● **Workshop 4. Framsyn**

- Det regionala mandatet – vad händer i framtiden?
- Sverige 2025 – Boverkets framtidsvision
- Bostadsplaneringskommittén och utredningen om riksintressen
- Framtidens planeringsprocess, exemplet Blockholm mm.

Datum: 3 december, heldag.

När. Lärprojektet startar **den 3-4 juni**.

Samarbeten. Lärprojektet är ett samarbete mellan Reglab, Tillväxtverket och Boverket. Inom området pågår flera andra satsningar, till exempel:

- Tillväxtverkets och Boverkets program *Samhällsplanering för näringslivsutveckling*.
- SKLs nätverk för regionala planerare.
- Trafikverkets projekt Den attraktiva regionen, DAR.

Lärprojektet kommer i den mån det är möjligt att knyta an till dessa satsningar.

Påbyggnad. Om det finns intresse, finns möjligheten att skapa ett Reglab-nätverk efter avslutat lärprojekt.

Kostnad. Kostnaden för att delta i utvecklingsprojektet är 20 000 kronor per Reglab-medlem (inte per person).

Budgeten är beräknad med utgångspunkt från att minst tio medlemmar deltar (se bilaga).

Anmälan. Anmälan att delta i utvecklingsprojektet skickas till tina.wirgen@skl.se senast den **15 april**, med namn på deltagarna.

För ytterligare upplysningar, kontakta: eva.moe@skl.se , 0730-96 75 55